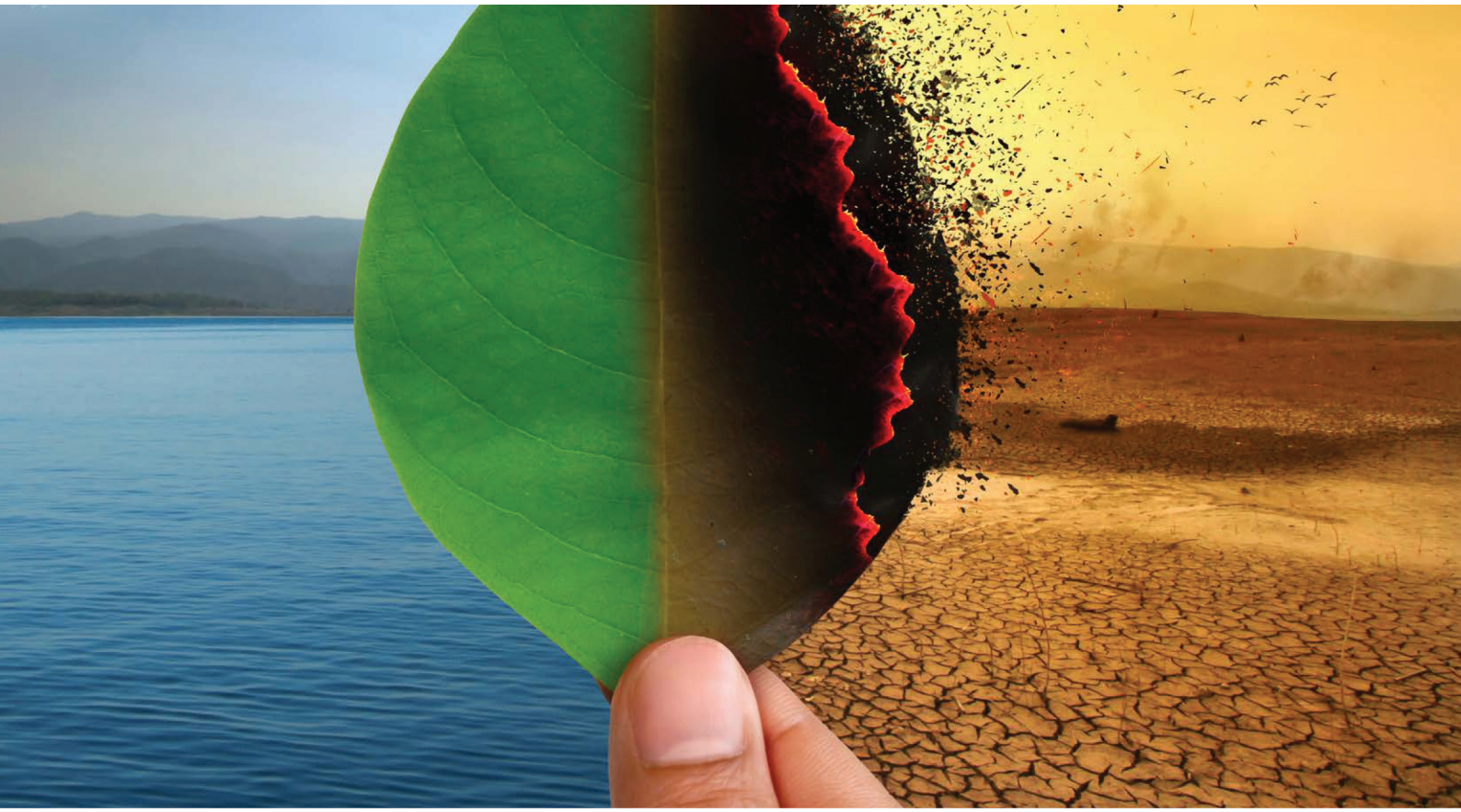
Financira
Evropska unija

EMN
Evropska migracijska mreža
SLOVENIJA

Razseljevanje in migracije zaradi naravnih nesreč, podnebnih sprememb in degradacije okolja

Informator Evropske migracijske mreže

Februar 2023

Izjava o omejitvi odgovornosti

Ta informator je pripravila Evropska migracijska mreža (EMN), ki jo sestavljajo nacionalne kontaktne točke EMN v državah članicah EMN (države članice EU razen Danske) in državah opazovalkah EMN (NO, GE, MD, UA, ME, AM) ter Evropska komisija in ponudnik storitev EMN (ICF). Informator ne odraža nujno mnenj in stališč Evropske komisije, ponudnika storitev EMN (ICF) ali nacionalnih kontaktnih točk EMN, sklepi v njem pa zanje niso zavezujoči. Evropska komisija, ponudnik storitev EMN (ICF) in nacionalne kontaktne točke EMN prav tako niso odgovorni za nobeno uporabo informacij, vključenih v ta informator.

Pojasnilo

Ta informator je bil pripravljen na podlagi prispevkov [21] kontaktnih točk EMN (AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, NL, PT, PL, SI, SK in SE), zbranih z ad hoc anketo, ki so jo pripravile nacionalne kontaktne točke EMN, da bi zagotovile kar največjo primerljivost. Informacije v tem informatorju se nanašajo na stanje v zgoraj navedenih državah članicah EMN do oktobra 2022.

Objavljeno

Maja 2023.

Predlog navedbe vira

Evropska migracijska mreža (2023). Razseljevanje in migracije zaradi naravnih nesreč, podnebnih sprememb in degradacije okolja – informator EMN.

Več informacij

Spletno mesto EMN: http://ec.europa.eu/emn
LinkedIn EMN: https://www.linkedin.com/company/european-migration-network
Twitter EMN: https://twitter.com/emnmigration
YouTube EMN: https://www.youtube.com/channel/UCp4RiZkN1NlggtpSIFvVzkg

Slika: © istockphoto (naslovnica)

Ikone Freepik s spletnih mest www.flaticon.com in vecteezy.com

VSEBINA

1 KLJUČNE TOČKE 4

2 UVOD 4

3 ZAKONODAJNI OKVIR TER S PODNEBJEM POVEZANE MIGRACIJE IN RAZSELJEVANJE 7

Zakonodaja na mednarodnii ravni in na ravni EU 7

Nacionalna zakonodaja v državah članicah EMN 7

Zakonodaja v državah OECD, ki niso članice EU 8

4 POLITIČNA RAZPRAVA TER RAZPRAVA O MIGRACIJAH IN RAZSELJEVANJU, POVEZANIH S PODNEBJEM 9

5 NACIONALNE INSTITUCIJE, VKLJUČENE V MIGRACIJE IN RAZSELJEVANJE, POVEZANE S PODNEBJEM 10

6 RAZVOJNO SODELOVANJE TER SODELOVANJE NA MEDNARODNIH IN EVROPSKIH FORUMIH 11

Razprave na mednarodnih forumih 11

Vključitev migracij in razseljevanja, povezanih s podnebjem, v strategije ali politike mednarodnega razvojnega sodelovanja 12

7 PROJEKTI IN POBUDE NA PODROČJU MIGRACIJ IN RAZSELJEVANJA, POVEZANIH S PODNEBJEM. 14

8 OBETI ZA PRIHODNOST 16

1 KLJUČNE TOČKE

- Podnebne spremembe so eden najpomembnejših izzivov našega časa. Imajo številne in daljnosežne vplive, tako v Evropski uniji kot zunaj nje[1], vključno s hudo degradacijo okolja in skrajnimi vremenskimi pojavi, kot so neobičajno obilne padavine, dolgotrajne suše, vročinski valovi in cikloni. Podnebne spremembe naj bi vodile v poslabšanje življenjskih razmer ter izgubo virov preživetja lokalnega prebivalstva v mnogih krajih, saj nesorazmerno prizadenejo ljudi v ranljivem položaju. Povezali so jih s 23,7 milijona notranje razseljenih oseb po vsem svetu v letu 2021[2] in približno več kot 20 milijoni na leto[3]. Večina ranljivih ljudi, ki jih prizadenejo podnebne spremembe, je notranje razseljenih, nekateri pa so prisiljeni prečkati meje in lahko potrebujejo mednarodno zaščito.
- Konvencija o statusu beguncev iz leta 1951 je bila sprejeta pred vsesplošnim zavedanjem o nevarnosti podnebnih sprememb in njihovih morebitnih vplivih na migracijske tokove. Vendar Globalni dogovor o beguncih[4] in Globalni dogovor za varne, urejene in zakonite migracije[5] priznavata, da so podnebje, degradacija okolja in naravne nesreče vse bolj povezani s povzročitelji azila in migracij, ter pozivata k ukrepanju za „oblikovanje strategij prilagajanja naravnim nesrečam in odpornosti proti njim“, ki ustrezno upoštevajo migracije in razseljevanje[6].
- Pojav razseljevanja in migracij, povezanih s podnebjem, se v številnih državah na nacionalni ravni obravnava kot del njihovih širših politik o razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči in/ali je vključen v projekte in pobude z državami izvora, vendar nobena država članica EMN nima posebne zakonodaje o migracijah in razseljevanju, povezanih s podnebjem, niti nobenih posebnih ukrepov za sprejem državljanov tretjih držav, ki bi jih lahko prizadele podnebne spremembe ali naravne nesreče. Nacionalna zakonodaja Italije zagotavlja zaščito pred tveganji, ki izhajajo iz naravnih nesreč, in lahko torej zajema migracije, povezane s podnebjem. V nekaterih drugih državah se lahko pravni status dodeli iz humanitarnih razlogov.
- Mnoge države članice EMN vse bolj preučujejo povezavo med degradacijo okolja in migracijami v okviru raziskovalnih projektov nacionalnih inštitutov in raziskovalnih organov, katerih ugotovitve upoštevajo pri odzivih svojih politik. Nekatere države članice EMN so poročale tudi o več projektih in pobudah za zmanjšanje migracij, povezanih s podnebnimi spremembami, pomoči tretjim državam pri spoprijemanju s posledicami na lokalni ravni ali obvladovanju negativnih učinkov razseljevanja zaradi naravnih nesreč, običajno v okviru mednarodnih partnerstev, vključno s prilagajanjem podnebnim spremembam, zmanjševanjem tveganja naravnih nesreč in krepitvijo odpornosti družb.

2 UVOD

Podnebne spremembe so spremembe podnebnih vzorcev zaradi človekovih dejavnosti, ki presegajo naravno spremenljivost podnebja. Povzročajo jih izpusti toplogrednih plinov (TGP) v ozračje in imajo daljnosežne negativne vplive na ekosisteme, gospodarstva, družbe in zdravje ljudi. Neposredni vplivi vključujejo povišanje globalne temperature, dvig morske gladine in skrajne vremenske razmere[7].

Podnebne spremembe še posebej očitno negativno vplivajo na ljudi in skupnosti, ki so najmanj odgovorni za njihov nastanek. Po navedbah Medvladnega odbora za podnebne spremembe (IPCC) približno 3,3–3,6 milijarde ljudi živi v okoljih, ki so zelo občutljiva za podnebne spremembe[8]. Ljudje, ki živijo v Afriki, Aziji, Srednji in Južni Ameriki, najmanj razvite države, majhni otoki in Arktika, domorodna ljudstva po vsem svetu, mali pridelovalci hrane in gospodinjstva z nizkimi dohodki trpijo najhujše posledice[9].

1 Evropska komisija, Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam, COM(2021) 82 final, na voljo na: https://eur-lex. europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=COM:2021:82:FIN&rid=3, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

2 Center za spremljanje notranje razseljenih oseb, Global Report on Internal Displacement 2022, na voljo na: https://www.internal-displacement.org/global-report/grid2022/#:~:tex-t=Disasters%20triggered%202.6%20million%20displacements,per%20cent%20the%20previous%20year, zadnjič obiskano 19. aprila 2023; Glej tudi: https://www.unhcr.org/climate-change-and-disasters.html, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

3 Visoki komisar Združenih narodov za begunce (UNHCR), Climate change and disaster displacement, na voljo na: https://www.unhcr.org/climate-change-and-disasters.html, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

4 Združeni narodi, Globalni dogovor o beguncih, na voljo na: https://www.unhcr.org/about-unhcr/who-we-are/global-compact-refugees, zadnjič obiskano 20. aprila 2023.

5 Združeni narodi, Globalni dogovor za varne, urejene in zakonite migracije, resolucija ZN, 2019, na voljo na: https://www.iom.int/resources/global-compact-safe-orderly-and-regular-migration/res/73/195, zadnjič obiskano 20. aprila 2023.

6 Združeni narodi, Globalni dogovor za varne, urejene in zakonite migracije (A/RES/73/195), resolucija ZN, 2019, na voljo na: https://www.iom.int/resources/global-compact-safe-orderly-and-regular-migration/res/73/195, zadnjič obiskano 20. aprila 2023.

7 Prav tam.

8 IPCC, Synthesis report of the IPCC sixth assessment report (AR6), povzetek za oblikovalce politike, na voljo na: https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/downloads/report/IPCC_AR6SYR_SPM.pdfhttps://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/downloads/report/IPCC_AR6_SYR_SPM.pdfhttps://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/downloads/report/IPCC_AR6_SYR_SPM.pdf, zadnjič obiskano 20. aprila 2023.

9 Prav tam.

Dokazi kažejo, da podnebne spremembe negativno vplivajo na zdravje in vire preživljanja ljudi ter ključno infrastrukturo, tudi v urbanih okoljih, zlasti med gospodarsko in socialno marginaliziranimi prebivalci mest. Prizadele so prehransko varnost in vodno varnost ter upočasnile kmetijsko produktivnost po vsem svetu, poleg tega pa škodujejo gospodarskim panogam, izpostavljenim vplivu podnebnih sprememb[10].

Podnebne spremembe in skrajni vremenski pojavi se vse bolj štejejo za dejavnika, ki spodbujata notranje razseljevanje ljudi in skupnosti[11] ter lahko prispevata k čezmejnim migracijskim tokovom. Po mnenju visokega komisarja Združenih narodov za begunce so bili skrajni vremenski dogodki, kot so neobičajno obilne padavine, dolgotrajne suše, vročinski valovi in cikloni, povezani s 23,7 milijona notranjih razseljenih oseb v letu 2021[12]. Večina je bila razseljena znotraj lastne države, drugi pa so bili v iskanju varnosti in zaščite prisiljeni prečkati meje[13].

Nenadne naravne nesreče, kot so poplave ali cikloni, pogosto povzročijo, da ljudje nimajo druge izbire, kakor da poiščejo zatočišče drugje. Nasprotno pa se lahko pri dogodkih, ki nastopijo počasi, kot je suša, posamezniki odločijo za „vnaprejšnjo" selitev ali počakajo, da vidijo, kako se bodo razmere razvijale, in/ali zberejo sredstva, potrebna za selitev. Raziskave, ki jih je izvedlo Skupno raziskovalno središče (JRC), na primer kažejo, da najbolj ranljivo prebivalstvo v Afriki morda nima sredstev, da bi razmišljalo o čezmejni migraciji[14] kot morebitni strategiji prilagajanja podnebnim spremembam[15]. Zapleten preplet okoljskih in drugih dejavnikov lahko spodbudi migracije, zato je degradacijo okolja težko neposredno povezati z razseljevanjem ali odločitvami ljudi za selitev.

Mednarodna organizacija za migracije (IOM) opredeljuje okoljske migrante kot „osebe ali skupine oseb ki so predvsem zaradi nenadne ali postopne spremembe okolja, ki škodljivo vpliva na njihovo življenje ali življenjske razmere, prisiljeni zapustiti svoje običajno prebivališče ali se za to odločijo bodisi začasno ali za stalno in se selijo znotraj svoje države ali v tujino"[16].

Že leta 2013 je bilo v delovnem dokumentu služb Evropske komisije „Podnebne spremembe, degradacija okolja in migracije"[17] ugotovljeno, da ranljivost za podnebne spremembe lahko vpliva na dejavnike, ki povzročajo migracije. Prilagajanje podnebnim spremembam velja za medsektorski element v strategijah in politikah držav članic EU, vključno z zunanjimi ukrepi, ki zajemajo mednarodno sodelovanje, humanitarno pomoč, migracije, trgovino, kmetijstvo in varnost[18].

V sporočilu Evropske komisije o novem paktu o migracijah in azilu so podnebne spremembe navedene kot eden od ključnih svetovnih družbenih izzivov, ki vpliva na migracije[19]. Poleg tega Evropska komisija v svojem sporočilu o evropskem zelenem dogovoru poudarja potrebo po povečanju podnebne in okoljske odpornosti, s čimer bi preprečila, da bi ti izzivi postali vir konfliktov, neustrezne prehranske varnosti ter razseljevanja in prisilnih migracij prebivalstva[20]. Evropska komisija je julija 2022 objavila nov delovni dokument služb[21] o izzivih obravnave razseljenosti in migracij, povezanih z naravnimi nesrečami, podnebnimi spremembami in degradacijo okolja, z orisom prihodnjih pobud. Poudarja, da bi bilo treba na podlagi znatne humanitarne pomoči EU in razvojne podpore skleniti partnerstvo z državami, ki so jih naravne nesreče in podnebne spremembe najbolj prizadele, ter vlagati v povezane raziskave.

10 Prav tam.

11 Prav tam.

12 Center za spremljanje notranje razseljenih oseb, Global Report on Internal Displacement 2022, na voljo na: https://www.internal-displacement.org/global-report/grid2022/#:~:text=Disasters%20triggered%202.6%20million%20displacements,per%20cent%20the%20previous%20year, zadnjič obiskano 19. aprila 2023.

13 UNHCR, Climate change is the defining crisis of our time and it particularly impacts the displaced, 2020, na voljo na: https://www.unhcr.org/uk/news/latest/2020/11/5fbf73384/climate-change-defining-crisis-time-particularly-impacts-displaced.html, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

14 V ključnih izrazih IOM, ki so na voljo na https://www.iom.int/key-migration-terms, so „čezmejne" migracije opredeljene kot „gibanje oseb iz kraja njihovega običajnega prebivališča čez mednarodno mejo v državo, katere državljani niso".
Glej tudi Urad visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice, The Slow Onset Effects of Climate Change for Human Rights Protection, na voljo na: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Migration/OHCHR_slow_onset_of_Climate_Change_EN.pdf, zadnjič obiskano 28. aprila 2023.

15 RC, Population exposure and migrations linked to climate change in Africa, 2021, na voljo na: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news/climate-migration-jrc-study-highlights-importance-focusing-local-adaptation-solutions-2021-11-10_en, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

16 IOM, Discussion note on migration and the environment, na voljo na: https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbdl486/files/jahia/webdav/shared/shared/mainsite/about_iom/en/council/94/MC_INF_288.pdf, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

17 Evropska komisija, Climate change, environmental degradation, and migration, SWD(2013) 138 final, na voljo na: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0e73a743-6f94-40cc-88d5-d6eb53df2274, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

18 Prav tam.

19 Evropska komisija, Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam, COM(2021) 82 final, na voljo na: https://eur-lex. europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021SC0025&from=EN, zadnjič obiskano 24. februarja 2023.

20 Evropska komisija, Evropski zeleni dogovor, na voljo na: https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/european-green-deal.html, zadnjič obiskano 19. aprila 2023.

21 Evropska komisija, Addressing displacement and migration related to disasters, climate change and environmental degradation, SWD(2022), 201 final, na voljo na: https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/swd_2022_displacement_and_migration_related_to_disasters_climate_change_and_environmental_degradation.pdf, zadnjič obiskano 24. februarja 2023.

Evropski parlament priznava, da so podnebne spremembe eden od dejavnikov, ki povzročajo migracije. EU v resoluciji iz leta 2022 o varstvu človekovih pravic in zunanji migracijski politiki poziva k financiranju trajnostnih odzivov na podnebne spremembe na regionalni ravni[22]. Med češkim predsedovanjem Svetu EU leta 2022 je IOM izdala priporočila o „celovitem upravljanju migracij, ki vključuje ukrepe za ublažitev vplivov podnebnih sprememb na mobilnost ljudi"[23].

IOM[24] in UNHCR[25] sta sprejela strategiji o podnebnih spremembah in razseljevanju. Na konferenci Združenih narodov o podnebnih spremembah (21. konferenca pogodbenic) leta 2015 je bila ustanovljena delovna skupina Združenih narodov za razseljevanje[26], da bi oblikovala priporočila o celostnem pristopu za preprečevanje, zmanjševanje in obravnavo razseljevanja, povezanega s škodljivimi vplivi podnebnih sprememb. Drugi deležniki, dejavni na tem področju, so Urad Združenih narodov za zmanjševanje tveganja nesreč (UNDRR), Platforma o razseljevanju zaradi naravnih nesreč (PDD) (od julija 2022 do januarja 2023 ji predseduje EU) in Center za spremljanje notranje razseljenih oseb (IDMC).

Ker podnebne spremembe prizadenejo vse več ljudi in število mednarodnih pobud narašča, sta poleg večje pripravljenosti in usklajevanja potrebna boljše razumevanje in večja ozaveščenost o migracijah, povezanih s podnebjem. Namen tega informatorja je preučiti trenutni pravni, politični in organizacijski okvir ter prakse v državah članicah EMN in državah članicah Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), razen članic EU, ki obravnavajo migracije in razseljevanje, povezane s podnebjem, pa tudi ustrezne projekte in mednarodna prizadevanja za sodelovanje. Vsebuje pregled glavnih pobud na nacionalni ravni in s tem dopolnjuje obstoječe raziskave. Prispevki iz držav OECD, ki niso članice EU, zagotavljajo širši pogled na pristope držav k razseljevanju in migracijam, povezanim z naravnimi nesrečami, podnebnimi spremembami in degradacijo okolja. Informator je bil pripravljen na podlagi prispevkov 21 držav članic EMN[27] in prispevkov držav OECD, ki niso članice EU.

22 Evropski parlament, The Future of Climate Migration, 2022, na voljo na: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2022/729334/EPRS_ATA(2022)729334_EN.pdf, zadnjič obiskano 4. aprila 2023; Resolucija z dne 19. maja 2021 o varstvu človekovih pravic in zunanji migracijski politiki EU (2020/2116(INI)), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021IP0242&from=EN, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

23 Na voljo na: https://www.iom.int/news/iom-issues-migration-recommendations-czech-eu-presidency, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

24 IOM, Institutional Strategy on Migration, Environment and Climate Change, na voljo na: https://publications.iom.int/books/institutional-strategy-migration-environment-and-cli-mate-change-2021-2030, zadnjič obiskano 17. novembra 2022; glej tudi IOM, Migrants in Countries in Crisis (MICIC) Initiative, na voljo na: https://micicinitiative.iom.int/micic-initiative-and-guidelines, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

25 Na voljo na: https://www.unhcr.org/uk/climate-change-and-disasters.html, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

26 Delovna skupina ZN za razseljevanje, na voljo na: https://unfccc.int/process/bodies/constituted-bodies/WIMExCom/TFD, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

27 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PT, PL, SE, SI, SK.

3 ZAKONODAJNI OKVIR TER S PODNEBJEM POVEZANE MIGRACIJE IN RAZSELJEVANJE

Zakonodaja na mednarodni ravni in na ravni EU

V skladu s Konvencijo o beguncih iz leta 1951 (Ženevska konvencija) se oseba šteje za begunca le, če se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem, osnovanem na rasi, veri, narodni pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenem političnem prepričanju, nahaja izven države, katere državljan je, in ne more ali zaradi takšnega strahu noče uživati varstva te države ali če nima državljanstva in se nahaja izven države, kjer je imela običajno prebivališče, pa se zaradi takšnih dogodkov ne more ali noče zaradi omenjenega strahu vrniti v to državo. Ta opredelitev iz konvencije se nanaša na konkretno tveganje hude kršitve človekovih pravic, kjer nevarnost izhaja iz države ali nedržavnega subjekta.

Poleg tega 1. odstavek 10. člena direktive EU o pogojih (Direktiva 2011/95/EU), ki temelji na Ženevski konvenciji, podobno našteva razloge za preganjanje, vključno z raso, veroizpovedjo, nacionalno pripadnostjo, političnim prepričanjem in pripadnostjo določeni družbeni skupini. Razlogi za preganjanje morajo biti povezani z dejanji preganjanja, kot je določeno v 3. odstavku 9. člena navedene direktive.

Drugi status mednarodne zaščite, usklajen z EU, ki je vključen v pravni red EU na področju azila ter dopolnjuje status begunca, je subsidiarna zaščita. To ne velja za okoljske migrante, če ni tretje osebe, ki bi povzročila resno škodo[28]. Direktiva o začasni zaščiti (2001/55/ES) določa najnižje standarde za dodelitev začasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb iz tretjih držav, ki se ne morejo vrniti v državo izvora. Ta vrsta zaščite je na voljo samo, če EU priznava razmere oboroženega konflikta ali endemičnega nasilja z resnim tveganjem za sistematično ali splošno kršenje človekovih pravic.

Okoljski migranti bi lahko izkoristili načelo nevračanja, če bi jih ob vrnitvi v državo izvora čakalo nečloveško ali ponižujoče ravnanje, ki je prepovedano s 3. členom Evropske konvencije o človekovih pravicah in 4. členom Listine EU o temeljnih pravicah.

Odbor ZN za človekove pravice je v svoji nedavni nezavezujoči odločitvi prvi prepoznal morebitne učinke podnebnih sprememb v okviru obveznosti nevračanja držav pošiljateljic[29]. Po mnenju navedenega odbora gospod Teitiota ni mogel zadostno dokazati, da bi mu grozilo neposredno tveganje odvzema življenja ob vrnitvi na Kiribatije, ki bi zaradi dviga morske gladine lahko postali neprimeren za bivanje. Odbor je trdil, da „bi Republika Kiribati v zadevnem časovnem okviru 10 do 15 let lahko posredovala s pomočjo mednarodne skupnosti, da bi sprejela pozitivne ukrepe za zaščito in po potrebi preselitev prebivalstva“. Kljub temu odločitev kaže, da bi bilo pravo o človekovih pravicah mogoče uporabiti v okoljskih primerih, pa tudi, da lahko neukrepanje ob globalnem segrevanju povzroči obveznosti nevračanja.

Nacionalna zakonodaja v državah članicah EMN

Nobena od držav članic EMN poročevalk[30] razen Italije (glej okvir 1) nima posebne zakonodaje o migracijah, povezanih s podnebjem, in razseljevanju zaradi podnebnih sprememb niti nobenih posebnih ukrepov za sprejem državljanov tretjih držav, ki bi jih lahko prizadele podnebne spremembe ali naravne nesreče. Več držav[31] pa ima opredeljene razloge za zaščito, na katere se je mogoče sklicevati pri migraciji, povezani s podnebjem, ali jih uporabiti za preprečitev vračanja državljanov tretjih držav.

Okvir 1: Razlogi za zaščito zaradi migracij in razseljevanja, povezanih s podnebjem, v Italiji

V Italiji je obveznost zagotavljanja zaščite pred tveganji, ki izhajajo iz naravnih nesreč, priznana v 20a. členu zakonodajnega odloka 286/1998, ki določa, da „kadar v državi, v katero bi se moral tujec vrniti, vladajo razmere hude katastrofe, ki ne omogoča vrnitve in bivanja v varnih razmerah, komisar izda dovoljenje za prebivanje zaradi katastrofe“. O utemeljenosti izdaje dovoljenja za prebivanje presoja komisar. Ker pa „katastrofa“ ni natančno opredeljena ter niso določena posebna merila in se ne ocenjuje vsak primer posebej, morda ne bo zagotovljena enotna obravnava podobnih primerov.

28 Sodišče Evropske unije (SEU), *Mbodj*, C 542/13, z dne 18. decembra 2014.

29 Ioane Teitiota/Nova Zelandija (vzorčna neobdelana različica), CCPR/C/127/D/2728/2016, Odbor ZN za človekove pravice (HRC), 7. januar 2020, https://www.refworld.org/ cases,HRC,5e26f7134.html, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

30 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HU, IE, LT, LU, LV, NL, PT, PL, SE, SI, SK.

31 BG, CZ, DE, FR, LT, LV, PL, PT.

Na Švedskem so razlogi za status nacionalne zaščite sprva vključevali okoljsko katastrofo, ki je omogočala dodelitev zaščite, če je bila katastrofa nenadna in ni bilo možnosti za notranjo razselitev. Vendar ta razlog v praksi ni bil nikoli uporabljen in je bil odpravljen s spremembo zakona o tujcih leta 2021, katere namen je bil švedsko zakonodajo uskladiti s pravnim redom EU na področju azila.

V Franciji je bil leta 2018 v osnutku zakona o azilu in migracijah predviden člen, po katerem bi „vlada pripravila smernice za upoštevanje migracij zaradi podnebnih sprememb in okrepila svoj prispevek k mednarodnemu in evropskemu delu na tem področju". Vendar pa je bil po mnenju ustavnega sveta člen nedopusten, ker ni bil v skladu z ustavo. Decembra 2019 je bil v zakonodajni postopek kot nadaljevanje predložen nov osnutek zakona prvotnega amandmaja, katerega namen je „izvajati nacionalno in mednarodno strategijo o razseljevanju prebivalstva, ki je žrtev podnebnih sprememb (1. člen), in zagotoviti poročilo o posvetovanju s civilno družbo za pripravo te strategije (2. člen) ter bolje predvidevati razseljevanje prebivalstva, ki je žrtev podnebnih sprememb, in izgubo biotske raznovrstnosti". Toda do danes se glede tega predloga ni še nič ukrenilo.

V nekaterih državah[32] se status zaščite lahko podeli iz humanitarnih razlogov. Na primer, na Češkem in v Litvi je status povezan s humanitarnimi razlogi in se lahko uporabi v številnih primerih. Vendar do zdaj ni bilo prošenj za status rezidenta zaradi razselitve, povezane s podnebjem.

Okvir 2: Zakonodajni okvir na Finskem

Glede na publikacijo „Vladne analize, ocena in raziskovalne dejavnosti"[33] je na Finskem dodelitev mednarodne zaščite malo verjetna, če so okoljski dejavniki edini razlog prošnje za zaščito. Finska nima izrecnega statusa podnebnega ali okoljskega begunca niti posebnega dovoljenja za prebivanje, za katero bi tujec lahko zaprosil. Kadar so humanitarne razmere v domači regiji prosilca hude (4. ali 5. faza celostne klasifikacije prehranske varnosti (IPC)) in je dostop do pomoči aktivno blokiran (tj. obstaja stranka, ki povzroča hudo škodo), so lahko merila za subsidiarno zaščito izpolnjena, če beg znotraj države za prosilca ni mogoč.

Če se prosilcu ne prizna mednarodna zaščita iz kakšnih drugih razlogov, se bo preučila možnost odobritve dovoljenja za prebivanje na podlagi diskrecijske odločitve, ki temelji na razlogih humanitarnosti (razlogi sočutja). Del skupne ocene so tudi humanitarne razmere v domači regiji. Subsidiarna zaščita ali dovoljenja za prebivanje na podlagi diskrecijske odločitve, ki temelji na razlogih humanitarnosti, se redko dodelijo na tej podlagi.

V skladu s finsko zakonodajo je mogoče zagotoviti nacionalno začasno zaščito[34], na primer pri okoljskih katastrofah (109. člen zakona o tujcih), vendar je za to potrebna politična odločitev vlade in se lahko uporabi samo takrat, ko se šteje, da je zaščita zaradi okoljske katastrofe potrebna začasno in kratkotrajno.

Zakonodaja v državah OECD, ki niso članice EU

Združene države Amerike (ZDA) so z zakonom o priseljevanju iz leta 1990 uvedle začasni zaščiteni status. Seznam razlogov, na podlagi katerih lahko državljan neke države izpolnjuje pogoje za začasno zaščito, vključuje primere, ko „potres, poplava, suša, epidemija ali druga okoljska katastrofa v državi povzroči znatno, vendar začasno motnjo življenjskih pogojev na prizadetem območju". Upravičenci, ki so že v ZDA na določeni datum upravičenosti, uživajo začasno zaščito pred deportacijo in so upravičeni do delovnega dovoljenja. Lahko se tudi omilijo omejitve zaposlovanja iz njihovega prvotnega vizuma, vendar to ni sistematično.

V novozelandskem akcijskem načrtu za Pacifik in razvojne podnebne ukrepe (2019–2022) so razseljevanje in migracije, povezani s podnebnimi spremembami, opredeljeni kot eden od glavnih izzivov za države v razvoju[37]. Leta 2017 je bil predlagan poskus uvedbe posebne kategorije humanitarnih vizumov za pacifiške otočane, razseljene zaradi podnebnih sprememb, vendar je bil predlog kmalu zatem umaknjen zaradi majhnega povpraševanja med pacifiškimi otočani.

V avstralski beli knjigi o zunanji politiki je poudarjeno, da bodo „podnebne spremembe, degradacija okolja in povpraševanje po trajnostnih virih hrane, vode in energije dolgoročne motnje, kar zadeva politiko, gospodarstvo in varnost", ki bi lahko dodatno spodkopale stabilnost v nestabilnih državah ter povzročile migracije in razseljevanje.

28 BG, CZ, IE, LT, PL, PT.

33 Prokkola, E., Niemi, S., Lepy, E., Palander, J., Kulusjarvi, O. in Lujala, P., Climate migration: Towards a better understanding and management: Finland and a Global Perspective, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163182, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

34 Ne v okviru direktive EU o začasni zaščiti.

35 Pravna podlaga za odobritev zaščite pred odstranitvijo bi lahko torej bil 5. odstavek ali prvi stavek 7. odstavka 60. člena zakona o prebivališču.

36 Zvezna republika Nemčija, Statement ILC Report (Izjava o poročilu Komisije za mednarodno pravo (73. zasedanje)), 2022.

37 Nova Zelandija, Pacific and Development Climate Action Plan 2019-2022, https://www.mfat.govt.nz/assets/Aid-Prog-docs/Pacific-and-Development-Climate-Change-Action-Plan-2019-22.pdf, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

Številne države OECD so po velikih okoljskih katastrofah odobrile dovoljenja za začasno prebivanje ali prepoved deportacije, na primer Kanada po potresu na Haitiju leta 2010, Avstralija po potresu, cunamiju in jedrski nesreči na Japonskem leta 2011 ter Švica in Združeno kraljestvo po potresu in cunamiju v Indijskem oceanu leta 2004, ki je močno prizadel predvsem Šrilanko.

4 POLITIČNA RAZPRAVA TER RAZPRAVA O MIGRACIJAH IN RAZSELJEVANJU, POVEZANIH S PODNEBJEM

Več držav članic EMN[38] je poročalo o razpravljanju o vplivu podnebnih sprememb na migracije ali omembi le-tega v uradnih političnih strategijah ali poročilih. Glavni poudarek teh razprav je bil, kako bi podnebne spremembe in degradacija okolja lahko vplivale na prihodnje migracijske tokove in morebitne politične rešitve, vključno s pripravljenostjo, trajnostnim razvojem in mednarodnim sodelovanjem (glej razdelek 6).

Avstrija in Belgija sta poročali o zadevnih parlamentarnih razpravah. V Avstriji je bilo po odločitvi Odbora ZN za človekove pravice v zadevi *Teitiota* vloženih več parlamentarnih zahtev v zvezi s podnebnimi spremembami in azilom[39]. V Belgiji so bila v parlamentu postavljena vprašanja v glede opredelitve „podnebnega begunca“, v odgovorih pa se je omenjala potreba po usklajenem odzivu/opredelitvi na evropski ravni ali v okviru mednarodnih forumov.

Na Finskem so o podnebnih spremembah in okoljskih katastrofah razpravljali kot o pojavih, ki bodo povzročili povečanje migracij v širšem obsegu. Nadalje se bodo obravnavali v zvezi s prihodnjo zakonodajno reformo zakona o tujcih. Študija iz leta 2021 z naslovom „Migracije zaradi podnebnih sprememb: v smeri boljšega razumevanja in upravljanja: Finska in globalni vidik“[40] je bila namenjena krepitvi vladnega razumevanja zapletenega pojava migracij zaradi podnebnih sprememb. Glavna priporočila so bila osredotočena na podporo prilagajanju in pripravljenosti v ranljivih državah, upoštevanje pristopa z vidika človekovih pravic pri upravljanju migracij zaradi podnebnih sprememb ter vlaganje v raziskave, izobraževanje in ozaveščanje v ranljivih in tranzitnih državah ter na Finskem.

Druge države[41] so poročale, da so migracije, povezane s podnebjem, omenjene v političnih dokumentih in študijah. Strategija kohezivne Estonije 2030[42] omenja vse večje število „podnebnih beguncev“ kot enega od glavnih svetovnih trendov, ki vplivajo na družbo. V Sloveniji strategija vlade na področju migracij prepoznava podnebne spremembe kot enega od morebitnih razlogov za migracije. V Slovaški republiki so migracije, povezane s podnebnimi spremembami, reprezentativno navedene v več dokumentih. V prvem švedskem akcijskem načrtu podnebne politike so podnebne spremembe in begunci omenjeni kot ena od okoliščin, ki vodi v konflikte in prisilno razseljevanje.

V ZDA je Bela hiša oktobra 2021 objavila poročilo o migracijah zaradi podnebnih sprememb[43]. V poročilu, izdanem tik pred zadnjimi pripravami na konferenco ZN o podnebnih spremembah (26. konferenca pogodbenic), je predstavljeno podrobnejše in celovito razumevanje med seboj povezanih izzivov podnebnih sprememb in migracij. Poročilo predlaga vzpostavitev stalnega medagencijskega političnega procesa o podnebnih spremembah in migracijah za usklajevanje prizadevanj vlade ZDA za ublažitev in odziv na migracije, ki izhajajo iz vplivov podnebnih sprememb. Priporoča, da se ocenijo možnosti financiranja razvojnih in humanitarnih programov za zagotavljanje pomoči razseljenim osebam. Predlaga tudi, da kongres in deležniki preučijo potrebo po dodatni zaščiti posameznikov, ki lahko dokažejo, da bežijo pred resnimi in verodostojnimi grožnjami zoper življenje ali telesno nedotakljivost zaradi podnebnih sprememb.

38 AT, BE, DE, FI, LT, SE.
39 Glej: https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXVII/AB/AB_00887/index.shtml, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.
40 Glej: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163182, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.
41 BE, DE, FI, FR, LT, SI, SK.
42 Glej: https://www.kul.ee/en/media/3969/download, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.
43 Bela hiša, Report on the Impact of Climate Change on Migration, https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/10/Report-on-the-Impact-of-Climate-Change-on-Migration.pdf, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

5 NACIONALNE INSTITUCIJE, VKLJUČENE V MIGRACIJE IN RAZSELJEVANJE, POVEZANE S PODNEBJEM

Večina držav članic EMN nima posebnih institucij, ki bi se ukvarjale z migracijami in razseljevanjem, povezanimi s podnebjem. Nekatere[44] pa imajo nacionalne organe, nevladne organizacije, raziskovalne inštitute in/ali zasebne fundacije, ki se ukvarjajo predvsem z raziskovanjem in analizo tega pojava.

V Belgiji se specializiran oddelek zveznega javnega zavoda „Zdravje, varnost prehranske verige in okolje" ukvarja s podnebnimi spremembami, vključno z migracijami, povezanimi s podnebjem[45]. Observatorij Hugo[46], raziskovalni center na Univerzi v Liègeu, prav tako preučuje medsebojne vplive med okoljskimi spremembami, migracijami in politiko.

V Franciji se več organizacij ukvarja neposredno s povezavami med podnebnimi spremembami in migracijami, na primer nevladne organizacije *Cimade, Caritas France Foundation, France terre d'asile* in druge, pa tudi nacionalni inštitut za demografske študije. Poleg tega sta IOM in univerza Sciences Po v Parizu leta 2016 sodelovali pri pripravi prvega atlasa okoljskih migracij[47], ki združuje vrsto raziskav in študij primerov o povezavah med okoljskimi migracijami in podnebnimi spremembami.

V Nemčiji se različni inštituti in zasebne fundacije, vključno z inštitutom za raziskave vplivov podnebja v Potsdamu in fundacijo Robert Bosch, ukvarjajo s presečiščem podnebnih sprememb in migracij. *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit* (GIZ) se prav tako ukvarja s presečiščem podnebnih sprememb in mobilnosti ljudi, predvsem z izvajanjem programov, kot je globalni program mobilnosti ljudi v okviru podnebnih sprememb (2017–2023)[48].

Globalni program podpira partnerje na Filipinih, vzhodnih Karibih, v Pacifiku in vzhodni Afriki pri izboljšanju trajnostnega upravljanja mobilnosti ljudi (migracije, razselitve in načrtovane selitve) v okviru podnebnih sprememb.

Irish Aid v okviru ministrstva za zunanje zadeve vodi delo Irske na področju mednarodnega razvoja in humanitarnosti, vključno s prizadevanji za izboljšanje prilagajanja podnebnim spremembam in zmanjšanja tveganja nesreč za najbolj ranljive skupine na mednarodni ravni. Ministrstvo za okolje, podnebje in komunikacije ter agencija za varstvo okolja (EPA) se ukvarjata s podnebnimi spremembami, vključno s financiranjem raziskave „Čezmejna podnebna tveganja za otok Irsko", katere del se nanaša na migracije.

Na Švedskem v okviru švedskega meteorološkega in hidrološkega inštituta deluje nacionalni center znanja za prilagajanje podnebnim spremembam. Center deluje kot vozlišče znanja o učinkih podnebnih sprememb in zagotavlja zbirališče za akterje, ki sodelujejo pri prilagajanju podnebnim spremembam. Več agencij sodeluje v okviru nacionalne mreže za prilagajanje s ciljem krepitve sposobnosti družbe za spopadanje s pozitivnimi in negativnimi učinki podnebnih sprememb.

44 BE, DE, IE, FR.

45 Glej: https://www.health.belgium.be/fr/le-site-dinformation-federal-officiel-sur-les-changements-climatiques, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

46 Glej: https://www.hugo.uliege.be/cms/c_4655083/en/hugo, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

47 Ionesco, D., Mokhnacheva, D. in Gemenne, F., The atlas of environmental migration, 2016, https://www.routledge.com/The-Atlas-of-Environmental-Migration/Ionesco-Mokhnacheva-Gemenne/p/book/9781138022065, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

48 Glej: https://www.giz.de/en/worldwide/67177.html, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

6 RAZVOJNO SODELOVANJE TER SODELOVANJE NA MEDNARODNIH IN EVROPSKIH FORUMIH

Razprave na mednarodnih forumih

O vplivih podnebnih sprememb na mednarodno in notranje razseljevanje so razpravljali na mednarodnih forumih, kot je Okvirna konvencija Združenih narodov o podnebnih spremembah. Leta 2015 je bila na 21. konferenci pogodbenic ustanovljena delovna skupina za razseljevanje, katere mandat je bil podaljšan leta 2018. Delovna skupina za razseljevanje je v prvi fazi pripravila priporočila za celostne pristope za preprečevanje, zmanjšanje in obravnavo razseljevanja, povezanega s škodljivimi vplivi podnebnih sprememb. V drugi fazi se delovna skupina za razseljevanje trenutno osredotoča na načine in sredstva za krepitev sodelovanja in olajšanje mobilnosti ljudi, vključno z migracijami, razseljevanjem in načrtovanimi selitvami. Razprava o podnebnih spremembah in migracijah je potekala tudi v okviru sprejetja Globalnega dogovora o migracijah (glej okvir 3).

Okvir 3: Podnebne spremembe in migracije v Globalnem dogovoru o migracijah

Generalna skupščina ZN je 19. decembra 2018 sprejela Globalni dogovor o migracijah[49], ki ga je podpisala večina držav članic EU in OECD. Globalni dogovor je nezavezujoč dokument, ki izkazuje (samo)zavezanost k mednarodnemu sodelovanju na področju migracij, hkrati pa spoštuje suvereno pravico držav, da odločajo o tem, kdo lahko vstopa in prebiva na njihovem ozemlju. Posledice podnebnih sprememb so zajete v cilju 2: „zmanjšanje negativnih dejavnikov in strukturnih vzrokov, zaradi katerih so ljudje prisiljeni zapustiti izvorno državo“. Dogovor države poziva h:

(1) krepitvi skupnih analiz in izmenjavi informacij za boljše kartiranje, razumevanje, napovedovanje in obravnavanje migracijskih gibanj, na primer tistih, ki so lahko posledica nenadnih ali postopnih naravnih nesreč, škodljivih učinkov podnebnih sprememb, degradacije okolja in drugih negotovih razmer; pri tem je treba zagotoviti resnično spoštovanje, varstvo in uresničevanja človekovih pravic vseh migrantov;

((2) razvoju strategij za prilagajanje in odpornost na nenadne in postopne naravne nesreče, škodljive učinke podnebnih sprememb in degradacijo okolja, kot so širjenje puščav, degradacija tal, suša in dvig morske gladine; pri tem je treba vključiti morebiten vpliv na migracije, hkrati pa upoštevati, da je prednostna naloga prilagajanje v izvornih državah;

(3) vključitvi dejavnikov preseljevanja v strategije pripravljenosti na nesreče in spodbujanje sodelovanja s sosednjimi in drugimi ustreznimi državami, da se pripravijo na zgodnje opozarjanje, načrtovanje ravnanja v nepredvidljivih razmerah, ustvarjanje zalog, uporabo mehanizmov usklajevanja, načrtovanje evakuacij, zagotavljanje sprejema in pomoči ter obveščanje javnosti;

(4) uskladitvi in razvoju pristopov in mehanizmov na podregionalni in regionalni ravni za obravnavanje ranljivosti oseb, ki jih prizadenejo nenadne ali postopne naravne nesreče, in sicer z zagotavljanjem dostopa do humanitarne pomoči, ki ob polnem spoštovanju njihovih pravic in ne glede na to, kje so, ustreza njihovim temeljnim potrebam, pa tudi s spodbujanjem trajnih in vzdržnih učinkov, ki zagotavljajo večjo odpornost in samostojnost; pri tem je treba upoštevati zmogljivosti vseh sodelujočih držav;

(5) oblikovanju doslednih pristopov za obravnavanje izzivov, ki jih migracijska gibanja prinašajo v primeru nenadnih in postopnih naravnih nesreč, tudi z upoštevanjem ustreznih priporočil iz posvetovanj, ki jih vodijo države, kot sta na primer Agenda za zaščito čezmejnih razseljenih oseb v okviru nesreč in podnebnih sprememb ter Platforma o preseljevanju zaradi naravnih nesreč.

Več držav članic EMN[50] je poročalo o prejšnjih pomembnih razpravah na mednarodnih in evropskih forumih, vrhovih in konferencah. Nemčija se je zavzemala za to, da se v primerih, ko se mednarodni pravni okviri ne uporabljajo za migracije in razseljevanje, ki jih povzročajo podnebne spremembe, nujno oceni, ali so morda potrebna nova, dopolnilna mednarodna pravna orodja za pokritje vrzeli pri zagotavljanju zaščite.

49 Globalni dogovor o migracijah, 2018, https://refugeesmigrants.un.org/sites/default/files/180713_agreed_outcome_global_compact_for_migration.pdf, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

50 DE, IE, FI, FR, NL, SE.

Nemška zunanja ministrica je na vprašanje mednarodnega prava in migracij, povezanih s podnebjem, opozorila v ZN 23. septembra 2022[51] (sklicevanje na mednarodno pravo) in na berlinski konferenci o podnebju in varnosti 11. oktobra 2022[52]. Nemčija je pozdravila novo poročilo Komisije za mednarodno pravo[53], ki se osredotoča na pravno zaščito posameznikov, ki so jih prizadele podnebne spremembe, in zlasti odločitev o nadaljnjem načrtovanju veljavnih mednarodnih pravnih okvirov in področij, da bi ocenili, kje bi lahko bili potrebni novi pravni okviri.

Poleg tega Nemčija kot članica usmerjevalne skupine finančno podpira sekretariat Platforme o razseljevanju zaradi naravnih nesreč, ki jo vodi država in ji predseduje EU[54]. Članica usmerjevalne skupine je tudi Francija.

Irska je s sodelovanjem v mednarodnih odborih spodbujala razprave o razseljevanju in prisilnih migracijah zaradi podnebnih sprememb[55]. Na migracije, povezane s podnebjem, gleda z vidika vlaganj v prilagajanje podnebju in zmanjševanje tveganja nesreč, krepitve prehranske varnosti, izboljšanja infrastrukture in usmerjanja virov k najbolj ranljivim[56]. Na nedavnem mednarodnem forumu o pregledu migracij za leto 2022 je bila Irska sogostiteljica dogodka z naslovom „Napredovanje v smeri spopadanja z migracijami in razseljevanjem v spreminjajočem se podnebju“[57].

Švedska se je leta 2014 pridružila skupini prijateljev (Group of Friends – GoF)[58] za pobudo Nansen, katere cilj je povečati ozaveščenost o potrebah po zaščiti in pomoči oseb, razseljenih zaradi naravnih nesreč in škodljivih učinkov podnebnih sprememb.

Francija je poročala, da se je v pogovorih v okviru mednarodnih vrhov in konferenc osredotočala na predloge ali pobude, ki obravnavajo temeljne vzroke razseljevanja, ne da bi obravnavala vprašanje posebnega pravnega statusa. Francija, ki v letih 2022–2023 skupaj s Senegalom predseduje Svetovnemu forumu o migracijah in razvoju (GFMD)[59], se je odločila, da se osredotoči na „vpliv podnebnih sprememb na mobilnost ljudi“. V osnutku koncepta dogodka je navedeno, da se želijo na podlagi poročila Medvladnega odbora za podnebne spremembe iz leta 2022 nujno spoprijeti s škodljivimi učinki naravnih nesreč, podnebnih sprememb in degradacije okolja na migracije in razseljevanje ter začeti dialog o rešitvah za povezane selitve prebivalstva[60].

Vključitev migracij in razseljevanja, povezanih s podnebjem, v strategije ali politike mednarodnega razvojnega sodelovanja

Ob zavedanju, da je treba vprašanje razseljevanja in migracij, povezanih s podnebjem, obravnavati tudi v državah izvora, so nekatere države članice EMN[61] to vprašanje vključile v svoje strategije ali politike mednarodnega razvojnega sodelovanja. V teh strategijah vse bolj ugotavljajo, da podnebne spremembe in degradacija okolja vplivajo na razseljevanje in migracije, ter pozivajo k projektom in pobudam za razvojno sodelovanje v državah izvora (glej razdelek 7).

V Avstriji je bil vpliv podnebnih sprememb na migracije prvič omenjen v triletnem programu o avstrijski razvojni politiki (2019–2021), v tekočem triletnem programu (2022–2024) pa je bil opredeljen kot ključni izziv.

V Belgiji je generalni direktorat za razvoj (DGD) leta 2021 sprejel strateški dokument „Migracije kot spodbujevalni dejavnik trajnostnega razvoja“, ki priznava podnebne spremembe kot temeljni vzrok migracij. Belgijska razvojna agencija Enabel se vse pogosteje srečuje z mešanimi migracijskimi tokovi[62], vključno s prisilnimi migracijami po naravnih nesrečah (in nesrečah, ki jih povzroči človek), povezanimi z okoljskimi vprašanji ali podnebnimi spremembami. Posledično je Belgija

51 Govor zunanje ministrice Annalene Baerbock na spremljevalnem dogodku Generalne skupščine ZN z naslovom „Staying ahead of the curve: climate security and international law“, https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/-/2554276, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

52 Glej: https://www.auswaertiges-amt.de/en/newsroom/news/baerbock-berlin-climate-and-security-conference/2557368, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

53 Generalna skupščina Združenih narodov, Report of the International Law Commission Seventy-second session, (26. april–4. junij in 5. julij–6. avgust 2021), https://legal.un.org/ilc/reports/2021/english/a_76_10_advance.pdf, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

54 Platforma o razseljevanju zaradi naravnih nesreč, https://disasterdisplacement.org/about-us, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.
Glej: Houses of the Oireachtas (parlament), Skupni odbor za evropske zadeve – razprava: Migracije, 9. maj 2022; Houses of the Oireachtas (parlament), Ožji odbor za evropske zadeve – razprava: Migracije, 8. februar 2022; Houses of the Oireachtas (parlament), Skupni odbor za zunanje zadeve in obrambo – Ženske, mir in varnost: Sodelovanje z irskim konzorcijem za nasilje na podlagi spola, 24. maj 2022, www.oireachtas.ie, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

55 Urad visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice (OCHRC), Questionnaire on the on Human Rights and Climate Change Response of Ireland, https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/ClimateChange/Protection/Ireland.pdf, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

57 Irish Aid, Irish Aid na 22. konferenci pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja, 2016, https://www.irishaid.ie/news-publications/news/newsarchive/2016/november/un-fccc-cop22/, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

58 Glej: https://disasterdisplacement.org/wp-content/uploads/2019/10/17092019-TOR-PDD-Group-of-Friends-FINAL-ADOPTED-1_compressed.pdf, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

59 GFMD je bil ustanovljen leta 2006, prvo zasedanje pa je organizirala Belgija leta 2007. Še vedno je največji neformalen, nezavezujoč in prostovoljen proces, ki ga vodi vlada in ki združuje strokovno znanje iz vseh regij in držav na vseh stopnjah gospodarskega, družbenega in političnega razvoja. Od svoje ustanovitve deluje na podlagi edinstvene participativne metode dela, ki vključuje vlade in oblikovalce politik iz različnih okolij. V njem sodelujejo oblikovalci politik iz številnih vladnih agencij. Glej: https://www.gfmd.org/, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

60 Informacije zagotovila OECD (ne francoska nacionalna kontaktna točka EMN).

61 AT, BE, DE, LU, NL, SE, SK.

62 Mešani migracijski tokovi se nanašajo na zapletene migracijske tokove prebivalstva, ki vključujejo begunce, prosilce za azil, ekonomske migrante in druge vrste migrantov, v nasprotju z migracijskimi tokovi prebivalstva, ki so sestavljeni samo iz ene kategorije migrantov.

sprejela pristop povezave, katerega namen je zagotoviti skladnost med humanitarnimi, razvojnimi in mirovnimi prizadevanji za izboljšanje dostopa do osnovnih pravic, okrepiti avtonomijo in odpornost v državah izvora ter prispevati k socialni koheziji in preprečevanju/reševanju konfliktov[63]. DGD je objavil pogoje za nov program za podporo politik (2023–2027), ki predvideva znanstveno podporo za strateško vlogo DGD pri pripravi politik in dialogu, umestitvi na mednarodne forume in odločitvah o financiranju. Program za podporo politik lahko obravnava nekatere od naslednjih tem: povezava „podnebje – varnost – migracije“, izgube in škoda ter migracije kot strategija prilagajanja. Zagotovil bo tudi podporo pri pripravi stališč Belgije o podnebnih spremembah in mobilnosti ljudi.

Na Irskem mednarodna razvojna politika „Boljši svet“ v okviru programa Irish Aid priznava, da podnebne spremembe slabšajo humanitarne katastrofe in da bo to vplivalo na migracijske tokove.

Politika vsebuje zavezo o „izpolnjevanju globalnih dogovorov o migracijah in beguncih za ponovno potrditev pomembnosti mednarodne ureditve za begunce in zagotovitev bolj varnih, urejenih in zakonitih migracij[64]“.

Na Nizozemskem pred kratkim objavljena nizozemska mednarodna podnebna strategija priznava pomen mednarodnih okvirov in partnerstev (npr. Globalnega dogovora o migracijah, Globalnega dogovora o beguncih) pri iskanju rešitev za begunce, notranje razseljene osebe in posebej ranljive kategorije migrantov, tudi zaradi migracij, ki so jih povzročile podnebne spremembe[65].

V Luksemburgu je bila leta 2021 mednarodni strategiji financiranja boja proti podnebnim spremembam dodana nova tema financiranja, in sicer „migracije, ki so jih povzročile podnebne spremembe“, da bi „podprli dejavnosti, ki omogočajo varne in zakonite migracije[66]“.

Švedska agencija za mednarodno razvojno sodelovanje (SIDA) vključuje migracije in razseljevanje kot horizontalno vprašanje v svoje razvojne programe in humanitarno pomoč, tudi v zvezi s podnebnimi spremembami.

Splošni politični okvir – ki zagotavlja krovno strateško usmeritev za švedsko pomoč – ugotavlja, da so podnebne spremembe vse pogostejši vzrok prisilnih migracij. Spoprijemanje z okoljskimi grožnjami in grožnjami, povezanimi s podnebjem, je opredeljeno kot eden od pomembnih dejavnikov za izboljšanje življenjskih razmer v državah izvora in ustvarjanje alternativ neprostovoljni migraciji. Vprašanja v zvezi z migracijami in razseljevanjem, povezanimi s podnebjem, so bila vključena tudi v številne geografske in tematske strategije za mednarodno razvojno sodelovanje Švedske (npr. z Ugando, Burkino Faso in Afganistanom).

Litovska nevladna organizacija Diversity Development Group (skupina za razvoj raznolikosti) je leta 2020 objavila študijo[67] o razmerju med podnebnimi spremembami, migracijami in človekovimi pravicami v okviru agende za trajnostni razvoj do leta 2030. V študiji je bilo ugotovljeno, da Litva dosledno podpira mednarodne razvojne projekte, ki obravnavajo podnebne spremembe v tretjih državah. Vendar pa je študija pokazala, da se malo pozornosti namenja prilagajanju posledicam podnebnih sprememb, vključno z migracijami, povezanimi s podnebjem.

61 AT, BE, DE, LU, NL, SE, SK.

62 Mešani migracijski tokovi se nanašajo na zapletene migracijske tokove prebivalstva, ki vključujejo begunce, prosilce za azil, ekonomske migrante in druge vrste migrantov, v nasprotju z migracijskimi tokovi prebivalstva, ki so sestavljeni samo iz ene kategorije migrantov.

63 Glej: http://www.diplomatie.be/oda/comprehensive_approach_en.pdf, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

64 Irish Aid, A Better World, 2019, str. 17, www.irishaid.ie/media/irishaid/aboutus/abetterworldirelandspolicyforinternationaldevelopment/A-Better-World-Irelands-Policy-for-International-Development.pdf, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

65 Glej: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2022/10/07/internationale-klimaatstrategie, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

66 Glej: https://gouvernement.lu/dam-assets/documents/actualites/2021/07-juillet/26-fci-dieschbourg/Strategie-FCI.pdf, str. 11, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

67 Glej: https://www.vbplatforma.org/uploaded_files/library/Klimato%20kaita,%20migracija,%20zmogaus%20teises_DDG_studija_2020.pdf, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

7 PROJEKTI IN POBUDE NA PODROČJU MIGRACIJ IN RAZSELJEVANJA, POVEZANIH S PODNEBJEM

Več držav članic EMN[68] je poročalo o projektih in pobudah na področju migracij, povezanih s podnebjem, večinoma na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja. Večina potrebo po povečanju pripravljenosti in odpornosti prebivalstva obravnava v okviru razvojnega sodelovanja, pogosto v kombinaciji s prizadevanji za zmanjšanje učinkov okoljskih kriz. V Avstriji so ti projekti namenjeni krepitvi odpornosti ljudi, ki živijo v državah v razvoju, zlasti ranljivih ljudi, proti vplivom skrajnih vremenskih pojavov, s čimer bi zmanjšali prisilne migracije, povezane s podnebjem (glej okvir 4.

Okvir 4: Avstrijska politika razvojnega sodelovanja, ki obravnava migracije, povezane s podnebjem

Avstrijska agencija za razvojno sodelovanje (ADC) želi ublažiti migracije, povezane s podnebjem, s štirimi pristopi:

1) Zmanjšanje emisij za zagotovitev, da se okoljska kriza ne poslabša: primera projektov sta „GET. pro – Transformational Advice“, ki naj bi prispeval k doseganju ciljev trajnostnega razvoja in Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah na področju trajnostne energije in podnebnih sprememb (sredstva znašajo 3 milijone EUR) in „Prispevek v skrbniški sklad partnerstva za energijo in okolje v južni in vzhodni Afriki 2022–2025“, ki podpira večdonatorski instrument za financiranje čiste energije, s ciljem zagotoviti dostop do čiste energije v 15 državah jugovzhodne Azije (sredstva znašajo 1 milijon EUR).

2) Pomoč ljudem, da ostanejo v svojih domovinah, s krepitvijo njihove odpornosti in zmanjševanjem tveganj: to se izvaja z vlaganjem v področja, ki so posebej izpostavljena vplivom podnebnih sprememb (npr. voda, kmetijstvo, ohranjanje ekosistemov, trajnostno upravljanje virov), in upoštevanjem podnebnih tveganj na vseh področjih državnega razvojnega načrtovanja. Primer projekta: „Upajmo, skupaj – projekt odpornosti skupnosti in institucij v regiji Liptako-Gourma“, katerega cilj je prispevati k utrditvi ali vzpostavitvi endogenih, vključujočih, nacionalnih, čezmejnih, večletnih in usklajenih mehanizmov miroljubnega lokalnega razvoja (sredstva znašajo 1 milijon EUR).

3) Omogočanje ljudem, da se izognejo nesrečam, s prostorskim načrtovanjem in načrtovanjem rabe zemljišč, zgodnjim opozarjanjem in pripravljenostjo na nesreče, vključno z vzpostavitvijo potrebnih institucionalnih zmogljivosti: Primer projekta je: „Izboljšanje institucionalnih zmogljivosti in zmogljivosti skupnosti v pokrajinah Inhambane in Sofala za pripravljenost na nesreče ob upoštevanju spola“, katerega namen je zmanjšati vpliv s podnebjem povezanih tveganj za ciljne skupnosti s krepitvijo njihove odpornosti na vključujoč način, ki upošteva enakost spolov, ter z izgradnjo sistema institucionalnega zmanjševanja tveganja nesreč (sredstva znašajo 2 milijona EUR).

4) Pomoč in zaščita za ljudi, ki so bili prisiljeni zapustiti domovino: osredotočenost na humanitarno pomoč v kombinaciji s pristopom razvojnega sodelovanja in po potrebi z ukrepi za blažitev konfliktov in vzpostavljanje miru (trojna povezava).

Primer projekta: „Prispevek k pakistanskemu načrtu za odzivanje na poplave 2022–2023“, ki ga izvaja UNHCR in ki zagotavlja nujno pomoč beguncem in članom gostiteljske skupnosti, ki so jih prizadele nedavne poplave, vključno z osnovnimi potrebščinami, denarno pomočjo in zgodnjim posredovanjem za obnovo (sredstva znašajo 1 milijon EUR).

V Belgiji se bodo podnebne spremembe in migracije obravnavale v okviru programa za podporo politik. Program predvideva znanstveno podporo za strateško vlogo DGD pri pripravi politik in dialogu, umestitvi na mednarodne forume ter odločitvah o financiranju programov in projektov razvojnega sodelovanja (glej okvir 5)[69].

68 AT, BE, BG, CY, DE, NL, SE.

69 DGD želi s programom za podporo politik dolgoročno vzpostaviti trajnostna omrežja sodelovanja, zagotoviti različne vrste znanstvene podpore in rezultatov (izvirne raziskave in študije ter pregledi obstoječih raziskav, prispevki za odgovore na politična vprašanja, usposabljanje, prispevki za misije v partnerskih državah ali mednarodnih institucijah, prispevki k ustreznim tematskim platformam, prispevki k ocenam itd.).

Okvir 5: Projekti razvojnega sodelovanja v Belgiji

„MIGRADAPT: Delovanje migracij pri prilagajanju na okoljske spremembe. Belgijska ocena“[70] je bil projekt Svobodne univerze v Bruslju, Univerze v Antwerpnu, Univerze v Liègeu in Kraljevega muzeja za srednjo Afriko, ki je potekal od avgusta 2018 do aprila 2021 (ob podpori agencije Enabel). Projekt je bil osredotočen na nedavne migracije v Belgijo iz treh držav – „podnebnih žariščnih točk“: Maroka, Senegala in Demokratične republike Kongo (DRK). Nadnacionalna študija je imela dva cilja: (i) analizirati vlogo okoljskih dejavnikov, ki vplivajo na tradicionalne tokove migrantov med njihovimi razdrobljenimi potovanji, in (ii) razumeti socialno-ekonomske in politične razmere, v katerih lahko migranti v Belgiji podpirajo prilagajanje in odpornost svojih izvornih skupnosti.

Sahelski podnebni tematski portfelj (SCTP) (2022–2026) je regionalni program, ki bo uveden v Maliju, Nigru, Senegalu in Burkini Faso. V Burkini Faso se program na primer osredotoča na območja (primestna in podeželska), za katera je značilna visoka koncentracija razseljenega prebivalstva, zlasti v regiji Centre-Nord. Ne osredotoča se posebej na razseljevanje, ki ga povzročajo podnebne spremembe, temveč vključuje s podnebjem povezana gibanja v širšem okviru trenutne razseljenosti v sahelskih državah.

Bolgarija in Ciper sta poročala o sodelovanju pri projektu „Ustavimo podnebne spremembe, začnimo spreminjati podnebje“[71], ki ga sofinancira Evropska komisija v okviru programa za izobraževanje in ozaveščanje o razvoju (DEAR)[72]. Cilj projekta je razviti ozaveščenost in kritično razumevanje mladih državljanov EU o migracijah, povezanih s podnebnimi spremembami, kot enem od največjih izzivov globaliziranega sveta.

V Nemčiji več programov in projektov podpira partnerske države glede migracij in razseljevanja, povezanih s podnebjem. Na primer, GIZ izvaja globalni program o mobilnosti ljudi v okviru podnebnih sprememb, ki ga financira zvezno ministrstvo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (BMZ).

Dejavnosti segajo od podpore za vključevanje migracij, povezanih s podnebjem, v nacionalne akcijske načrte za podnebne spremembe ter priprave smernic za prostovoljno načrtovano selitev v okviru podnebnih sprememb in naravnih nesreč do krepitve zmogljivosti pri modeliranju in napovedovanju. Nemško združenje za razvojno sodelovanje je lahko podprlo svoje partnerje pri ustanavljanju tehničnih delovnih skupin in pripravi strateških dokumentov, kot je strateški načrt OECS o mobilnosti ljudi v okviru podnebnih sprememb.

Nizozemska pobuda za planetarno varnost (PSI)[73] je središče znanja na mednarodni ravni, ki ga je leta 2015 ustanovilo nizozemsko ministrstvo za zunanje zadeve, da bi pospešilo razprave z mednarodnimi oblikovalci politike o varnostnih tveganjih, povezanih s podnebjem. PSI raziskuje migracije, povezane s podnebjem.

Francija pripravlja novo strategijo o migracijah in razvoju, ki se bo nanašala tudi na prisilno razseljevanje zaradi okoljskih dejavnikov. Pri tem bo razlikovala med migracijami zaradi okolja in migracijami zaradi podnebja, ne bo pa poudarjala gibanja, neposredno povezanega s podnebnimi spremembami (ki ni vedno jasno prepoznavno).

SIDA na Švedskem podpira več programov in pobud o migracijah in razseljevanju, povezanih s podnebjem (glej okvir 6).

Okvir 6: Projekti razvojnega sodelovanja na Švedskem

SIDA podpira več programov in pobud o migracijah in razseljevanju, povezanih s podnebjem:

- financiranje Inštituta Raoula Wallenberga za človekove pravice in humanitarno pravo za izvajanje raziskav o migracijah in razseljevanju, povezanih s podnebjem;
- financiranje Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) v Burkini Faso za izboljšanje odpornosti proti podnebnim šokom in povečanje zmogljivosti za proizvodnjo hrane med ranljivim prebivalstvom, vključno z notranje razseljenimi osebami;
- financiranje pobude medvladne agencije za razvoj (IGAD) za odpornost proti naravnim nesrečam zaradi suše in za trajnost (IDDRSI) v letu 2021. IDDRSI se ukvarja z neustrezno prehransko varnostjo na Afriškem rogu, ki vpliva na razseljevanje, povezano s podnebnimi spremembami;
- podpora švedski organizaciji Act Church of Sweden, katere partnerska organizacija civilne družbe v Srednji Ameriki (Red Jesuita Con Migrantes) si za preprečevanje s podnebjem povezanih vzrokov neprostovoljne migracije prizadeva tako, da zagotavlja usposabljanje o novih metodah kmetijske pridelave;
- pregled literature o migracijah, povezanih s podnebnimi spremembami;
- večdimenzionalna analiza revščine v Bangladešu, ki je pokazala, da so podnebne spremembe delovale kot dejavnik spodbujanja migracij zaradi svojih učinkov na možnosti preživljanja in domove ljudi;
- večdimenzionalna analiza revščine v Mozambiku, ki je pokazala, da je ranljivost za skrajne vremenske pojave pogost vzrok velikih migracij.

71 Glej: https://climateofchange.info/about-the-project/, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.
72 Glej: https://climateofchange.info/development-education-and-awareness-raising-programme/, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.
73 PSI, What is the Planetary Security Initiative (PSI)?, https://www.planetarysecurityinitiative.org/about-psi, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

8 OBETI ZA PRIHODNOST

Razseljevanje in migracije, ki jih povzročajo naravne nesreče, podnebne spremembe in degradacija okolja, izpostavljajo posameznike in družbe visokim stopnjam tveganja. Glede na nedavne raziskave Skupnega raziskovalnega središča bi lahko bili do leta 2070 milijoni ljudi, zlasti v manj razvitih državah v Afriki, izpostavljeni škodljivim posledicam podnebnih sprememb[74]. Globalni dogovor ZN za varne, urejene in zakonite migracije opredeljuje, kako so podnebne spremembe povezane z dejavniki, ki spodbujajo migracije. Svetovna banka v poročilu Groundswell opozarja, da bo zaradi vpliva podnebnih sprememb do leta 2050 morda 216 milijonov ljudi v šestih svetovnih regijah prisiljenih v selitev[75].

Medtem ko znanstveniki in oblikovalci politik dvomijo o nekaterih kvantitativnih ocenah morebitnega obsega razseljevanja in migracij ter zagovarjajo bolj raznolik pogled na povezavo med migracijami in podnebnimi spremembami, sta pogostost in intenzivnost razseljevanja zaradi podnebnih sprememb in skrajnih vremenskih dogodkov že opazni po vsem svetu. To še posebej velja po nenadnih dogodkih, ki ljudem ne puščajo druge izbire, kot da odidejo, kakor ob tragičnih poplavah, ki so leta 2022 prizadele Pakistan in povzročile 33 milijonov notranje razseljenih oseb[76]. Tudi Evropa se hitro segreva, bolj kot znaša svetovno povprečje, saj se v zadnjih letih v Sredozemlju spopadajo s požari v naravi, pa tudi z izjemno močnimi padavinami in tornadi[77].

Antonio Guterres je že leta 2009 svaril, da bodo podnebne spremembe „v ne tako oddaljeni prihodnosti postale glavni dejavnik, ki spodbuja razselitve prebivalstva, tako znotraj držav kot čez državne meje“, in poudaril, da je treba obravnavati pomanjkanje zaščite za tiste, ki so prisiljeni oditi[78]. Konvencija o statusu beguncev iz leta 1951 ne opredeljuje okoljsko razseljenih oseb kot beguncev, Urad visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice pa je v svojem letnem poročilu za leto 2018 znova potrdil obstoj vrzeli pri zagotavljanju zaščite za ljudi, ki prečkajo meje zaradi podnebnih sprememb. Poročilo državam priporoča, naj „spodbujajo in širijo varne, redne, dostojne in dostopne poti za mobilnost ljudi, ki spoštujejo in ščitijo pravice oseb, ki jih prizadenejo podnebne spremembe, vključno s posebnimi zaščitnimi mehanizmi“[79].

Informator potrjuje, da so podnebne spremembe sicer splošno priznane kot eden od ključnih globalnih družbenih izzivov, ki vplivajo na migracije[80], vendar na tej stopnji podnebne spremembe v mednarodnem pravnem okviru in pravnem okviru EU niso vključene med podlage za mednarodno zaščito[81], poleg tega pa je v zelo malo državah članicah EMN in OECD osebam, razseljenim zaradi posledic naravnih nesreč, na podlagi nacionalne zakonodaje na voljo poseben pravni status oziroma zaščitni mehanizem ali druga oblika zaščite. Odbor ZN za človekove pravice je v svoji nedavni nezavezujoči odločitvi prvi prepoznal morebitne učinke podnebnih sprememb v okviru obveznosti nevračanja držav pošiljateljic[82]. Na podlagi mednarodnega prava o človekovih pravicah bi ta nezavezujoča odločitev lahko postala referenčna podlaga za prihodnje sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP) ali Sodišča EU (SEU), ki sta zavzeli stališče o več okoljskih primerih, ne pa tudi o odločbah o vrnitvi, povezanih s podnebnimi spremembami[83].

Glede na navedeno ta informator kaže, da vse več držav članic EMN in OECD razpravlja o podnebnih spremembah in degradaciji okolja ter njihovih učinkih na migracijske tokove in jih obravnava kot del svojih širših politik, ki se osredotočajo na razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč, in/ali kot del projektov in pobud z državami izvora. Države vse pogosteje preučujejo in naročajo raziskave o pojavu migracij, povezanih s podnebnimi spremembami (pri nacionalnih inštitutih in raziskovalnih organih). Odzivi politik lahko zahtevajo tudi nadaljnje sodelovanje s tretjimi državami za izboljšanje odpornosti in pripravljenosti lokalnega prebivalstva ter za preprečevanje učinkov podnebnih sprememb tam, kjer se najbolj občutijo.

74 JRC, Population exposure and migrations linked to climate change in Africa, 2021, na voljo na: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC126594, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

75 Evropska komisija, Addressing displacement and migration related to disasters, climate change and environmental degradation, SWD(2022), 201 final, na voljo na: https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/swd_2022_displacement_and_migration_related_to_disasters_climate_change_and_environmental_degradation.pdf, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

76 UNHCR, Pakistan Floods Emergency, 2022, na voljo na: https://www.unhcr.org/ph/pakistan-floods-emergency, zadnjič obiskano 19. aprila 2023.

77 Na voljo na: https://www.internal-displacement.org/sites/default/files/publications/documents/IDMC_GRID_2022_LR.pdf, zadnjič obiskano 19. aprila 2023.

78 Relief Web, Climate change could become the biggest driver of displacement: UNHCR chief, sporočilo za javnost, 16. december 2009, na voljo na: https://reliefweb.int/report/world/climate-change-could-become-biggest-driver-displacement-unhcr-chief, zadnjič obiskano 19. aprila 2023.

79 UNHCR, Addressing human rights protection gaps in the context of migration and displacement of persons across international borders resulting from the adverse effects of climate change and supporting the adaptation and mitigation plans of developing countries to bridge the protection gaps, letno poročilo visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice in poročila Urada visokega komisarja in generalnega sekretarja, 2018, na voljo na: https://undocs.org/Home/Mobile?Final-Symbol=A%2FHRC%2F38%2F21&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False, zadnjič obiskano 19. aprila 2023.

80 Evropska komisija, sporočilo o novem paktu o migracijah in azilu, COM/2020/609 final, na voljo na https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0609, zadnjič obiskano 24. februarja 2023. Glej med drugim tudi: Evropska komisija, Climate change, environmental degradation, and migration, SWD(2013) 138 final, na voljo na: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0e73a743-6f94-40cc-88d5-d6eb53df2274, zadnjič obiskano 4. aprila 2023; Evropska komisija, Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam, COM(2021) 82 final, na voljo na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021SC0025&from=EN europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021SC0025&from=EN, zadnjič obiskano 24. februarja 2023.
Evropska komisija, Evropski zeleni dogovor, na voljo na: https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/european-green-deal.html, zadnjič obiskano 19. aprila 2023.
Evropska komisija, Addressing displacement and migration related to disasters, climate change and environmental degradation, SWD(2022), 201 final, na voljo na: https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/swd_2022_displacement_and_migration_related_to_disasters_climate_change_and_environmental_degradation.pdf, zadnjič obiskano 24. februarja 2023. Za izčrpen pregled glej uvod.

81 Glej direktivo o pogojih (2011/95/EU), direktivo o začasni zaščiti (2001/55/ES) in direktivo o vračanju (2008/115/ES).

82 *Ioane Teitiota/Nova Zelandija* (vzorčna neobdelana različica), CCPR/C/127/D/2728/2016, Odbor ZN za človekove pravice (HRC), 7. januar 2020, https://www.refworld.org/cases,HRC,5e26f7134.html cases,HRC,5e26f7134.html, zadnjič obiskano 4. aprila 2023.

83 Delval, E., From the U.N. Human Rights Committee to European Courts: Which protection for climate-induced displaced persons under European Law? EU Migration Law Blog, 2020, na voljo na: https://eumigrationlawblog.eu/from-the-u-n-human-rights-committee-to-european-courts-which-protection-for-climate-induced-displaced-persons-under-european-law/, zadnjič obiskano 20. aprila 2023.

Financira
Evropska unija

Možnosti stika z EMN

Spletno mesto EMN: www.ec.europa.eu/emn
LinkedIn EMN: https://www.linkedin.com/company/european-migration-network/
Twitter EMN: https://twitter.com/EMNMigration

Nacionalne kontaktne točke EMN

Avstrija www.emn.at/en/
Belgija www.emnbelgium.be
Bolgarija www.emn-bg.com
Hrvaška https://emn.gov.hr/
Ciper www.moi.gov.cy/moi/crmd/emnncpc.nsf/home/home?opendocument
Češka www.emncz.eu
Danska www.justitsministeriet.dk/
Estonija www.emn.ee/
Finska www.emn.fi/in_english
Francija https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Europe-et-International/Le-reseau-europeen-des-migrations-REM3/Le-reseau-europeen-des-migrations-REM2
Nemčija https://www.bamf.de/EN/Themen/EMN/emn-node.html
Grčija http://emn.immigration.gov.gr/en/
Madžarska www.emnhungary.hu/en
Irska www.emn.ie/
Italija www.emnitalyncp.it/
Latvija www.emn.lv/en/home/
Litva www.emn.lt/en/
Luksemburg https://emnluxembourg.uni.lu/
Malta https://emn.gov.mt/
Nizozemska https://www.emnnetherlands.nl/
Poljska https://www.gov.pl/web/europejska-siec-migracyjna
Portugalska https://rem.sef.pt/
Romunija https://www.mai.gov.ro/
Španija https://extranjeros.inclusion.gob.es/emn-Spain/
Slovaška https://emn.sk/en/
Slovenija https://emm.si/en/
Švedska http://www.emnsweden.se/
Norveška https://www.udi.no/en/statistics-and-analysis/european-migration-network---norway
Gruzija https://migration.commission.ge/index.php?article_id=1&clang=1
Republika Moldavija http://bma.gov.md/en